

УДК 002.63(477):004.6

Наталія Кропочева,

наук. співробітник ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

Організаційно-технологічні аспекти формування галузевого реферативного ресурсу в Державній науково-педагогічній бібліотеці України ім. В. О. Сухомлинського

Розглянуто етапи становлення галузевого реферативного ресурсу в Державній науково-педагогічній бібліотеці України ім. В. О. Сухомлинського; проаналізовано функціональні можливості ІРБІС-64. Висвітлено сутність та специфіку технологічних процесів змістового наповнення реферативної бази даних у цьому програмному забезпеченні. Визначено змістові компоненти галузевої реферативної бази.

К л ю ч о в і с л о в а: Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського, реферативна база даних, система автоматизації бібліотек (САБ), ІРБІС-64.

У зв'язку з динамічним розвитком інформаційного суспільства в Україні дедалі актуальнішими стають питання інформатизації бібліотечних установ, упровадження комп'ютерних технологій у бібліотечно-інформаційну діяльність, обробки інформаційних потоків і створення на їх основі системи вторинних ресурсів, зокрема галузевого реферативного ресурсу.

Різні аспекти впровадження автоматизованих бібліотечних інформаційних систем (АБІС) ІРБІС у роботу сучасних бібліотек фахівці досліджують як у теоретичній, так і практичній площинах. На нашу думку, ці питання перебувають на стику таких наукових дисциплін як бібліотекознавство, документознавство, інформатика тощо.

Складниками методологічної платформи розроблення проблем, пов'язаних з упровадженням АБІС, виступають:

- базові праці основоположників вітчизняної інформатики, теорії комунікацій та складних систем, включаючи методи аналізу і синтезу останніх (О. І. Михайлов, О. І. Чорний, Р. С. Гіляревський);
- загальні принципи побудови автоматизованих систем управління та засади організації діяльності бібліотечно-інформаційних структур, розроблені в працях О. Г. Раєва [18], Ф. С. Воройського [5], Т. Ф. Каратигіної [12], М. С. Карташова [11] та ін.;
- системний аналіз діяльності бібліотечно-інформаційних систем і процесів у контексті загальних проблем розвитку інформаційного забезпечення та інформатизації суспільства, здійснений А. Б. Антопольським, В. П. Леоновим [15], М. Е. Кальоновим [10], О. П. Коршуновим [14], Ю. М. Столяровим [21], Я. Л. Шрайбергом [23].

В інформаційному дискурсі останнього десятиліття слід назвати праці фахівців НБУВ О. Баркової [2], В. Горового [6], Г. Шемаєвої [22], Л. Костенка [13], К. Лобузної [16], Н. Зайченко [9]; науковців ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського – Ю. Артемова [1], Н. Варахінної [3], О. Дорофєєвої [8], Л. Пономаренко [17]. Ці автори особливу увагу приділяють проблемам накопичення, наукової обробки первинної інформації, створенню джерел та механізмів інформаційного пошуку.

Актуальність дослідження зумовлена: необхідністю загальної характеристики етапів програмного забезпечення галузевої реферативної БД в умовах динамічного наростання обробки інформаційних потоків, і, відповідно, оперативного опрацювання та оприлюднення вторинної інформації, дотримання принципів своєчасного та оперативного доступу користувачів до неї; потребою висвітлення технологічних аспектів роботи в програмному забезпеченні ІРБІС-64 в процесі створення галузевої інформації та змістового наповнення реферативної БД під час переходу на нове програмне забезпечення; декомпозицією змістових складових реферативної БД.

Мета статті – розкрити функціональні можливості АБІС ІРБІС-64, виокремити особливості роботи у цьому програмному забезпеченні для створення реферативної інформації шляхом послідовного розв'язання таких завдань:

- виокремлення технологічних особливостей підготовки і внесення реферативної інформації до реферативної БД;
- визначення етапів введення реферативних записів;
- з'ясування складу структурних компонентів галузевої РБД;

- виявлення причин незакінченості та половинчастого характеру процесів автоматизації технологічних процесів наповнення реферативної БД. Завдяки автоматизації технологічних процесів сучасні бібліотечні заклади трансформуються у бібліотечно-інформаційні центри з власними інформаційними продуктами. Створення останніх потребує значних інтелектуальних затрат на пошук, опрацювання та аналіз великих обсягів інформації. Необхідність зміни парадигми стратегії розвитку цього процесу зумовлена двома чинниками. По-перше, для інформаційного виробництва потрібне більш досконале технічне обладнання і програмно-лінгвістичне забезпечення (бази даних з великими навігаційними можливостями тощо). По-друге, – концентрація та централізація інтелектуального потенціалу фахівців для створення інформаційного продукту. Забезпечення неперервності цих процесів є одним із важливих завдань ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як галузевого науково-інформаційного центру мережі освітянських бібліотек. Створення галузевого реферативного ресурсу з питань педагогіки, психології та освіти – основний пріоритет її діяльності.

У даному контексті вважаємо доречним розглянути термінологічне поле дефініцій «база даних – реферативна база даних», котрі різняться полісемантичною множиною суб'єктивних думок та визначень фахівців, які ґрунтуються на відмінностях об'єктів, що досліджуються.

База даних (БД) – це «набір даних, який достатній для визначеної мети і представлений на машинному носії у вигляді, що дає змогу здійснювати автоматизовану переробку вмісту закладеної в ньому інформації»; реферативна база даних – це «бібліографічна база даних, в якій вміщено бібліографічні записи, що включають певні відомості про зміст документа» [7].

Для наших фахівців базовими принципами формування галузевого сегмента реферативної інформації є розподілене аналітико-синтетичне опрацювання потоку наукових періодичних і продовжуваних видань психолого-педагогічної тематики спільними зусиллями Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського і провідних освітянських бібліотек мережі, а також кумуляція кооперативно створених масивів реферативної інформації у реферативній БД ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

Спочатку розглянемо технологічний цикл формування галузевої БД на основі ІРБІС-64, розробленої Державною публічною науково-технічною бібліотекою Росії, котра надає широкі можливості

для вироблення реферативного продукту та розміщення його в Інтернет-просторі. Основою програмно-технологічного комплексу (ПТК) є спеціалізоване програмне забезпечення, а саме ІРБІС-64 та веб-модуль ІРБІС-64. Апаратно-технічне забезпечення – це розподілена мережа серверів, сховищ інформації, а також робочих місць для адміністраторів, співробітників, користувачів. Система автоматизації бібліотек ІРБІС-64 працює на платформах Windows під управлінням веб-сервера ApacheWebSite [3, с. 86].

З метою визначення композиційної побудови галузевої реферативної БД було проаналізовано основні етапи її становлення і розвитку.

Програмно-технологічне забезпечення в Greenstone на першому етапі виступає певним способом організації інформації та її публікації в мережі Інтернет. Цю систему, призначену для формування та поширення електронних фондів бібліотек, було створено в рамках проекту Новозеландської цифрової бібліотеки в Університеті Вайкато. Її упроваджували за сприяння ЮНЕСКО та бельгійської Гуманітарної інформаційної неурядової організації (Human Info NGO). Вона нині працює на платформах Unix і Windows з використанням стандартних веб-серверів, має повнотекстовий і роздільний пошук за визначеними полями, уможливорює опрацювання основних текстових форматів (HTML, PDF, PostScript, Word, E-mail) та аудіо- і відеоінформації, мультимовність [4, с. 178]. Ієрархічна структура колекції відображає змістову структуру документів, яка може використовуватися при формуванні пошукових індексів: УДК, ключових слів, назви чи тексту реферату, тобто вузькотематичного запиту з конкретної теми чи проблеми. Означені елементи забезпечують оперативність, гнучкість, повноту та точність пошуку релевантної інформації. При додаванні файла в бібліотеку він проходить попередню підготовку за допомогою відповідного плагіна. На цьому етапі зі структурних частин документа формується й оновлюється метаінформація, яку створюють, як правило, в ручному форматі співробітники відділу бібліотеки [4, с. 161].

Виокремимо переваги Greenstone. На відміну від звичайних пошукових систем, ця програма є власне електронною бібліотекою, оскільки не просто відшукує, а й зберігає усі проіндексовані документи. Її унікальність полягає у тому, що вона забезпечує зберігання та швидкий пошук; дає змогу використовувати метаінформацію для побудови додаткових пошукових елементів. І нарешті, для створення пошукового індексу обирається покращений варіант алгоритму, що, фактично, уможливорює розгляд

будь-яких даних як бінарних, так і для зберігання великих масивів неструктурованої інформації.

На початок 2013 р. у даній базі було розміщено понад 17 тисяч рефератів.

Крім очевидних переваг, у цьому програмному забезпеченні існували й певні лакуни, адже від часу написання реферату і до його публікації у реферативній БД проходило досить багато часу. Створені реферати спочатку потрапляли до працівника, який їх структурував, потім – до працівника іншого відділу, звідки масив переміщувався на своє місце у порталі Бібліотеки. Такий порядок негативно впливав на стратегічні характеристики Інтернет-публікації, зокрема на її оперативність та новизну [8, с. 4–5].

Згодом галузеву реферативну БД було переведено в програмне забезпечення САБ ІРБІС-64, що ґрунтується на архітектурі «клієнт – сервер». Такий крок давав змогу підтримувати взаємодію клієнтських додатків (відповідних АРМів) і сервера БД на основі протоколів TCP/IP як у локальних, так і глобальних мережах.

Для формування баз даних АРМ «Каталогізатор» пропонує технологію, в якій можна виокремити дванадцять ключових блоків:

- 1) структура бібліографічного опису, заснованого на стандартах RUSMARC/UNIMARC, в якій інстальовано можливість внесення, відповідно до вимог користувача, змін елементів означеної структури;
- 2) технологія запозичення, котра дає змогу імпортувати з корпоративних ресурсів через Інтернет готові бібліографічні описи;
- 3) широкий набір робочих аркушів (екранних форм введення), орієнтованих на різні види видань і типи бібліографічного опису;
- 4) автоматизована технологія лінгвістичної обробки (систематизація, предметизація, індексування) видань. Вона включає апарат тематичної навігації за рубрикатором, алфавітно-предметним покажчиком і БД УДК / ББК, авторитетним файлом, предметними заголовками і тезаурусом;
- 5) спеціальна технологія копіювання даних, що не потребує повторного введення при створенні аналогічних бібліографічних описів;
- 6) наявність засобів введення даних, які спрощують процес введення і знижують ймовірність помилок (словники, вкладені робочі аркуші);
- 7) система формально-логічного контролю даних як на рівні окремих бібліографічних елементів, так і на рівні опису загалом. Орфографічний контроль даних;
- 8) оригінальна технологія автоматичної звірки на дублетність, яка не передбачає повторного введення в БД ;

- 9) засоби для імпорту / експорту даних у комунікативних форматах (UNIMARC/RUSMARC);
- 10) засоби для глобального (групового) коригування баз даних;
- 11) можливість підключення до бібліографічних описів графічних даних, повних текстів первинних документів та інших зовнішніх об'єктів;
- 12) широкий спектр пошукових засобів, призначених для пошуку документів (бібліографічних описів) з метою їх подальшого коригування або копіювання тощо [19].

Технологічний процес підготовки і внесення інформації охоплює комплекс операцій, які послідовно виконуються в системі: «підготовка реферату – внесення його до реферативної БД – поява у локальній мережі – інтегрування реферативного запису в інформаційний простір шляхом відображення в РБ «Україніка наукова».

Створення реферативного інформаційного продукту відбувається у чотири етапи: організаційний, інформаційно-аналітичний, технологічний та завершальний (рисунок).

Технологічний цикл створення реферативного продукту

На організаційному етапі співробітники відділу наукової реферативної та аналітичної інформації у сфері освіти (далі – референти):

- отримують надіслану в електронному форматі галузеву інформацію від учасників мережі освітянських бібліотек (бібліотеки ВНЗ III–IV р. а., ІППО, науково-дослідні установи НАПН та МОН України);
- здійснюють трьохрівневий моніторинг шляхом кумуляції, систематизації, контролю та, в разі потреби, літературного редагування текстів рефератів.

На інформаційно-аналітичному етапі виконуються:

- поточне аналітико-синтетичне опрацювання статей з періодичних видань за допомогою загальнонаукових методів;
- структурування змістових блоків інформації про кожну окрему статтю згідно з формалізованою методикою підготовки реферату, що не передбачає вимог до семантичних, лексичних та стилістичних засобів відображення змісту первинного документа;

- вибір, відповідних кожному змістовому блоку інформації, індикаторів, маркерів та конекторів;
- комплексне поєднання елементів функціонального та маркерного реферування.

На технологічному етапі структуровані тексти вносяться у технологічну базу даних. Всі вхідні інформаційні потоки з ланок підготовки рефератів надходять до цієї бази для централізованого опрацювання (конвертування вхідних файлів у внутрішньосистемний формат БД АРМ «Каталогізатор»).

Із закладених у програму ІРБІС полів для введення бібліографічних записів у робочий аркуш (РА) «KNIGI» реферативної БД, використовується обмежений перелік полів і підполів АРМ «Каталогізатор», що певним чином корелюється з реферативною діяльністю.

У технологічний цикл наповнення БД артіогі закладено принцип максимального ресурсозбереження: уникнення дублювання, мінімізація функцій інтелектуальної обробки наукових публікацій під час створення реферативних записів. Процес внесення текстів до технологічної БД має чіткий алгоритм: імпорт електронних документів, аналітична обробка (інтеграція) та збереження протягом технологічного циклу.

Для уніфікації формування РА галузевої БД на базі АБІС ІРБІС-64 науковцями відділу розроблено правила заповнення полів і підполів галузевої БД.

Робочий аркуш «ДБ7 – галузева реферативна БД» призначений для введення реферативної інформації про склад документів від експорту бібліографічних описів у реферативну БД до повної фіксації введених записів. Формат РА включає такі елементи:

- основні відомості про документ;
- пошукові технології з використанням «виду основного словника» для визначення назви первинного джерела;
- технології експорту бібліографічних описів з БД «Періодика» в «ДБ7 – галузеву реферативну базу» (назву подано відповідно до існуючої назви технологічної БД);
- вибір РА «KNIGI – аналітичний опис для РГБ»;
- поле 541 – Заголовок (назва) – російською та англійською мовами. Атрибутом цього поля є здатність до копіювання декількох примірників одного елемента даних;
- поле 331 – анотація українською, російською та англійською мовами;
- поле 610 – ненормовані ключові слова – теж трьома мовами. Особливістю та іманентно властивою ознакою цього поля є вбудований словник, розмежований на дві зони: тезаурус і посилання.

На основі заповнення відповідних полів і підполів формується бібліографічний запис, тобто текстовий файл у форматі iso.

На завершальному етапі – після виконання всіх технологічних дій інформація з технологічної БД електронною поштою спрямовується до відділу реферування НБУВ з подальшим розміщенням у загальнодержавній реферативній базі даних «Україніка наукова» та УРЖ «Джерело».

ІРБІС-64 має групу режимів і технологій, пов'язаних з отриманням статистичних даних. Це можуть бути як розроблені вихідні форми, так і начотна інформація безпосередньо в інтерфейсі. АРМ «Каталогізатор» має два режими: «Статистика» і «Статистичні форми». Перший дає змогу отримувати вихідні форми зі статистичними розподілами записів БД за значеннями якогось одного елемента опису. Другий в АРМі «Каталогізатор» призначений для отримання двомірних статистичних форм. На даному етапі формування реферативних записів, на жаль, не ведеться моніторинг відвідуваності реферативної БД, що значно звужує спектр та можливості моніторингу БД.

Характеризуючи основні змістові компоненти БД та описуючи технологічні ланки для створення бібліографічних записів, важливо надавати пріоритетності тим проблемам, які потребують негайного розв'язання. Безперечно, розроблення і впровадження ІРБІС-64, інших продуктів сімейства ІРБІС є актуальним інструментом автоматизації технологічних циклів, процесів бібліотечно-інформаційної діяльності. В рамках даної статті аналізувати чинники макрорівня і диференціювати проблеми відповідно до цього рівня ми теж не будемо. Наше завдання – аналіз конкретних ситуацій, пов'язаних з гетерогенним, суперечливим характером цих проблем.

Якщо взяти перший (базовий) рівень цієї діяльності, то тут інтеграція реферативної БД в АРМ «Каталогізатор» постає у незавершеному вигляді:

- вкладені робочі аркуші у галузеву БД потрібно актуалізувати в мануальному режимі після введення кожної статті, тобто після введення реферативного запису. Цей процес необхідно повторювати щоразу для налаштування РА;
- невирішеність питань, пов'язаних з механізмом взаємодії в системі бібліографічної БД «KNIGI» та реферативної БД;
- конвертування файлів з ІРБІС-32 в ІРБІС-64 є поки що не вирішеною проблемою, що гальмує процес досягнення нового рівня взаємодії мережі освітянських бібліотек;

- ведення статистики з АРМу «Адміністратор», який не дає загальної картини відвідуваності реферативної БД (без диференціювання показників за стандартними параметрами: кількість, IP-адрес користувача, час перебування).

Важливим напрямом вирішення суперечностей суб'єкт-об'єктної взаємодії референта під час виконання технологічних дій щодо послідовного наповнення записами технологічної бази є виявлення ланки, яка уповільнює і дестабілізує процес створення реферативної інформації. Воно передбачає аналітичне опрацювання першоджерел спочатку в документі, створеному в Word, і лише потім конвертування його в технологічну БД. Так як вирішення означеної проблеми лежить у площині моніторингу ефективності діяльності референта, яка визначається друкованими аркушами і кількістю реферативних записів у БД, то синхронізувати чи адаптувати на даному етапі ці процеси ніяким чином не вдається.

Програмний продукт ІРБІС не дає змоги повністю реалізувати технологію створення нового інформаційного продукту і представити інформацію в повному обсязі. З його допомогою можна лише вносити інформацію з БД до чітко обмеженого блоку полів і підполів галузевої реферативної БД. Ця програма ефективно працює в локальній мережі однієї установи і має дискретну просторово-часову реалізацію у разі наповнення реферативної бази даних «Україніка наукова».

Таким чином, переведення галузевої реферативної БД на базі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського в АБІС ІРБІС-64 дає змогу розв'язувати проблеми багаторівневого характеру. Серед них – оперативне оприлюднення та кумуляція наукової інформації на вищому рівні; відтворення реферативної інформації в загальнонаціональній системі реферування; розширення опрацювання інших видів документів. Організаційні питання щодо відображення реферативної інформації в рамках кооперативної співпраці можна вирішувати, застосовуючи технології конвертування записів, надісланих в ІРБІС-32. Диференціація категорій користувачів, моніторинг відвідуваності реферативної БД потребує вирішення низки завдань – від удосконалення професійного потенціалу співробітників до проведення організаційно-методичних заходів з уніфікації реферативної продукції, підготовленої учасниками мережі освітянських бібліотек.

Висновки. Проведене дослідження дає змогу виокремити два основні напрями подальшої роботи. Зміст першого становлять: розроблення заходів

щодо подальшої конвертації представлення даних, накопичених раніше в Greenstone, до ІРБІС-64; оптимізація змістового наповнення БД, подальше структуровання змістових елементів, зменшення темпоральних характеристик введення інформації в технологічну БД; розвиток автоматизованих технологій поточного наповнення записами технологічної БД. Другий передбачає формування завдань, пов'язаних з проведенням статистичних спостережень за відвідуванням реферативної БД, з упровадженням технологій бібліометричних та наукометричних досліджень, зокрема, що стосується розроблення моделі рейтингу авторів наукових публікацій та наукових журналів на основі переглядів БД користувачами.

Список використаних джерел

1. *Артемов Ю.* Сутність і зміст електронних колекцій у системі педагогічної науки і практики / Ю. І. Артемов, О. І. Непляха // Вісник Книжкової палати. – 2009. – № 10. – С. 30–33.
2. *Баркова О. В.* Использование технологических возможностей АБИС для создания распределенной электронной библиотеки (на примере ИРБИС) / О. В. Баркова // Библиотеки и ассоциации в меняющемся мире: новые технологии и новые формы сотрудничества : 10-я юбил. междунар. конф. «Крым-2003». – 2003. – № 1. – С. 177–180.
3. *Вараксіна Н. В.* Створення галузевої наукової електронної бібліотеки в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського / Н. В. Вараксіна // Наукові праці Державної наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2012. – Вип. 3 : Науково-методичні та організаційні засади інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики України: стан та перспективи. – С. 166–184.
4. *Воловенко Т. І.* Галузева реферативна база даних: аспекти використання [Електронний ресурс] / Т. І. Воловенко // Освітнянські бібліотеки України в реалізації програми рівного доступу до якісної освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару, 20–22 жовт. 2008 р., м. Черкаси / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Черкас. обл. ін-т післядиплом. освіти пед. працівників. – К., 2008. – С. 159–163. – Режим доступу: <http://www.library.edu-ua.net/id/634>. – Назва з екрана.
5. *Воройский Ф. С.* Аналитико-синтетическая обработка и переработка информации в автоматизированных системах НТИ: основы организации и технологии / Ф. С. Воройский. – М. : ИПКИР, 1991. – 217 с.
6. *Горовий В.* Бібліотеки: погляд у завтра / В. Горовий // Бібліотечний вісник. – 2006. – № 5. – С. 45–49.
7. ГОСТ 7.73-96. Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу. Поиск и распространение информации. Термины и определения. – Действующий с 1998-01-01. – Минск : Межгос. совет по стандартизации, метрологии и сертификации, 1996. – 25 с.

8. *Дорофеева О.* Удосконалення доступу до галузевого веб-ресурсу (на прикладі реферативної бази даних порталу Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського) / Ольга Дорофеева // *Бібліотечний вісник* – 2010. – № 1. – С. 3–9.
9. *Зайченко Н. Я.* Періодичні та продовжувані видання у реферативних ресурсах НБУВ // *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики* : зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф., 16–18 трав. 2006 р., Київ / Держ. акад. керів. кадрів культури і мистецтв. – К., 2006. – С. 113–115.
10. *Каленов Н. Е.* Комплексная автоматизация информационно-библиотечного обеспечения ученых АН СССР в области естественных наук : дис. ... д-ра техн. наук : 05.25.05 / Каленов Николай Евгеньевич ; ВНИИ межотраслевой информации. – М., 1991. – 307 с.
11. *Карташов Н. С.* Общее библиотековедение : учебник : в 2 ч. / Н. С. Карташов, В. В. Скворцов. – М., 1996–1997.
12. *Коновал Л.* Функціональні можливості САБ «ІРБІС64» у дослідженні інформаційних потреб користувачів бібліотеки / Л. Коновал // *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського.* – К., 2013. – Вип. 38. – С. 264–279.
13. *Костенко Л. Й.* Реферативна база даних «Україніка наукова»: стан, перспективи використання / Л. Й. Костенко // *Сучасний стан та перспективи наукового реферування* : матеріали міжнар. семінару-практикуму, 29 трав. 2009 р., м. Київ / Укр. акад. аграр. наук, Держ. наук. с.-г. б-ка. – К., 2009. – С. 53–57.
14. *Коршунов О. П.* Библиография: теория, методология, методика / О. П. Коршунов. – М. : Книга, 1986 – 287 с.
15. *Леонов В. П.* Библиотечно-библиографические процессы в системе научных коммуникаций / В. П. Леонов. – СПб : Б-ка Рос. акад. наук, 1995. – 139 с.
16. *Лобузін К.* Проблеми адаптації, впровадження та адміністрування сучасної автоматизованої бібліотечної інформаційної системи / Катерина Лобузін, Іван Лобузін // *Бібліотечний вісник.* – 2011. – № 5. – С. 15–21.
17. *Пономаренко Л. О.* Міжнародні реферативні ресурси з психолого-педагогічних видань / Л. О. Пономаренко // *Сучасний стан та перспективи наукового реферування* : матеріали міжнар. семінару-практикуму, 29 трав. 2009 р., м. Київ / Укр. акад. аграр. наук, Держ. наук. с.-г. б-ка. – К., 2009. – С. 71–77.
18. *Раев А. Г.* Принципы построения автоматизированной системы управления технологическими процессами / А. Г. Раев // *Науч. и техн. б-ки СССР.* – 1978. – № 8. – С. 30–33.
19. *Роб П.* Системы баз данных: проектирование, реализация и управление / Питер Роб, Карлос Коронел. – 5-е изд., перераб. и доп. – СПб : БХВ-Петербург, 2004. – 1040 с.
20. Система автоматизации библиотек ИРБИС. АРМ «Каталогизатор» : руководство пользователя / Ассоц. ЭБНИТ. – М. : ГПНТБ России, 2009. – 124 с.
21. *Столяров Ю. Н.* Библиотека: структурно-функциональный подход / Ю. Н. Столяров. – М. : Книга, 1981. – 255 с.
22. *Шемаєва Г. В.* Інфраструктурні особливості діяльності бібліотек у науковому соціальному інституті / Г. В. Шемаєва // *Вісник Харківської державної академії культури.* – Х., 2007. – Вип. 19. – С. 90–99.
23. *Шрайберг Я. Л.* Основные положения концепции развития системы автоматизации ГПНТБ России / Я. Л. Шрайберг // *Библиотеки и ассоциации в меняющемся мире: новые технологии и новые формы сотрудничества* : материалы II Междунар. конф. «Крым-95», г. Евпатория, Республика Крым, Украина, 10–18 июня 1995 г. / Гос. публич. науч.-техн. б-ка России. – М., 1995. – Т. 1. – С. 154–157.

Стаття надійшла до редакції 15.05.2015.

UDC 002.63(477):004.6

Nataliia Kropcheva,

researcher V. Sukhomlynsky State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine

ORGANIZATIONAL AND TECHNOLOGICAL ASPECTS OF BRANCH ABSTRACTING RESOURCES IN V. SUKHOMLYNSKY STATE SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL LIBRARY OF UKRAINE

The article describes the stages of becoming an industry resource refereed in V. Sukhomlynsky State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine. In the process of implementing an automated library information system (ALIS) IRBIS-64. Analyzed the functionality of ALIS IRBIS-64. The essence and specific processes substantive content of bibliographic databases in the software. Named the substantial components of the industry abstracts database.

К л ю ч е в и с л о в а : V. Sukhomlynsky State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine, an abstract database, ALIS IRBIS-64.

УДК 002.63(477):004.6

Наталія Крочева,

науч. сотрудник Государственной научно-педагогической библиотеки Украины им. В. А. Сухомлинского

ОРГАНИЗАЦИОННО-ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ОТРАСЛЕВОГО РЕФЕРАТИВНОГО РЕСУРСА В ГОСУДАРСТВЕННОЙ НАУЧНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ БИБЛИОТЕКЕ УКРАИНЫ ИМ. В. А. СУХОМЛИНСКОГО

В статье рассмотрены этапы становления отраслевого реферативного ресурса в Государственной научно-педагогической библиотеке Украины им. В. А. Сухомлинского, а также особенности внедрения ИРБИС-64. Проанализированы функциональные возможности АБИС ИРБИС-64. Определена сущность и специфика технологических процессов содержательного наполнения реферативной БД в этом программном обеспечении. Названы содержательные компоненты отраслевой реферативной базы.

К л ю ч е в ы е с л о в а : Государственная научно-педагогическая библиотека Украины им. В. А. Сухомлинского, реферативная база данных, система автоматизации библиотек (САБ), ИРБИС-64.